

Donkere uren.

<https://hdl.handle.net/1874/355193>

zee

10

DONKERE UREN.

Wat hier volgt, is eene preek, neen! eene korte, kernachtige toespraak van het hart tot het hart: eene toespraak, die hare waarde hieraan ontleent, dat zij de moeilijkste uren uit het Christelijk leven ter sprake brengt, waarin het geloof wankelt tot vallens toe, en de ervaring voor goed schijnt uitgewischt. Die toespraak werd voor meer dan 25 jaren gehouden door een der beroemdste Engelsche schrijvers van deze eeuw, die predikant, later hoogleeraar was en als Deken van den Westminster te Londen in 1875 gestorven is. CHARLES KINGSLEY was zijn naam en zijne boeken, ook in het Nederlandsch vertaald, verdienen ten volle, steeds gelezen te worden door hen, die op eene degelijke en tevens ernstige en aangename lectuur prijs stellen.

Hij, die deze toespraak voor u lezer! uit het Engelsch overbracht en u aanbiedt, heeft er zelf zegen van gehad in een der moeilijkste en droevigste oogenblikken zijns levens. Mocht het ook uwe ervaring zijn! En hij is er zeker van,

dat geen christen, die werkelijk zulke donkere uren bij ervaring kent, zich stooten zal aan de uitdrukking: »boekgeloof" en »geloofswaarden uit de tweede hand." Geen minachting voor den Bijbel, of voor Evangeliekennis spreekt daaruit. Maar het is de overtuiging, dat geen kennis van Evangeliewaarden, hoe zuiver ook, geen opneming in het geheugen zelfs van de heerlijkste woorden der Schrift, op zichzelf volstaat; dat wij behoefte hebben aan rechtstreekse gemeenschap met God zelf.

Stellen wij ons dan voor, dat wij in de kerk zitten. De voorganger leest tot tekst voor 1 Joh. IV : 16—18.

»En wij hebben gekend en geloofd de liefde die God tot ons heeft. God is liefde, en wie in de liefde blijft, die blijft in God en God in hem. Hierin is de liefde bij ons volmaakt, opdat wij vrijmoedigheid hebben ten dage des oordeels, omdat gelijk hij is, wij óók zijn in deze wereld. Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde."»

Eerst aan het einde bemerken wij, hoe hij zijne toespraak betitelen kon: DONKERE UREN. Aldus luidt ze.

Hebben wij het gelezene geleerd? Ons lezen en denken en bidden, 't is al vergeefs, zoo het ons niet gebracht heeft tot het gelooven en kennen van de liefde, die God heeft jegens ons. Maar eigenlijk zal geen lezen of denken of bidden ons dit volkomen leeren. God zelf moet het ons leeren. 't Is gemakkelijk te zeggen: God is liefde; gemakkelijk te zeggen: Christus stierf voor ons; gemakkelijk te zeggen: Gods Geest is met ons; gemakkelijk is het, allerlei geloofswaarheden uit te spreken en ze als uit de tweede hand op onze lippen te nemen; gemakkelijk ook voor mij, hier te staan en ze u te prediken juist zoo, als ik ze in een boek geschreven vind. Maar geloof ik ook, wat ik zeg? Geloofst gij ook, wat gij zegt? Ziedaar eene ernstige vraag. Nu gelooven wij dit alles of meenen 't althans, nu, terwijl wij ons op ons gemak hier bevinden; maar zullen wij ook vrijmoedigheid hebben in den dag des oordeels? (1 Joh. IV: 17). Zullen wij dit alles ook dan gelooven, als God ons bezoekt, om ons te onderzoeken en te beproeven, om door te dringen tot de voegselen van ons gebeente en het merg van ons hart? O Heer! wie zal bestaan in dien dag?

Ondersteld bij voorbeeld, met één slag ontruikt u God, wat u lief is als uw oogappel. Ondersteld, wij verliezen een echtgenoot, een aanvallig kind;

ondersteld, wij worden met blindheid of verlamming geslagen; ondersteld, eenige onuitsprekelijke, ondragelijke schande of ellende overvalt ons morgen: zullen wij dan kunnen zeggen: »God is liefde en deze vreeselijke smart is er een teeken van? Hij bemint mij, want hij kastijdt mij?» Of zouden wij zeggen, als Jobs vrouw: »Zegen God, zeg Hem vaarwel en sterf?» – God weet het.

Ach! als zulke donkere dagen naderen en ons eenig ongeluk brengen, dat ons geheel ondragelijk voorkomt, – hoe wordt dan ons lippen- en boekgeloof beproefd, en ras verteerd in Gods vuur en in het vuur ook van onze eigene trotsche harten! Hoe kanten wij ons aan, hoe varen wij uit, al dadelijk tegen de gedachte, ook maar aan het naderend onheil. 't Ligt ons bij, te zeggen: »Neen! dat zal God niet doen. Hij kan niet zoo onrechtvaardig, zoo wreed zijn, om dat ongeluk over mij te brengen. Wat heb ik gedaan om dit te verdienen? Of, als ik het verdiende, wat hebben deze onschuldigen gedaan? Is dit na al mijn bidden en kerkgaan, na al mijne inspanning om goed te zijn, is dit Gods loon voor al die moeite, om hem te behagen?» Hoe ijdel schijnen dan al onze oude gebeden; hoe vergeefs en dor alle waarneming van godsdienstregels. Wij roepen: »te vergeefs heb ik mijne handen gezuiverd, te vergeefs mijn

hart in onschuld gewasschen." De moed ontzinkt ons om te bidden. Heeft Hij onze vroegere gebeden niet gehoord, waartoe langer gebeden? Laat ons nederliggen en sterven; laat ons zijne zware hand, als het moet, dragen, verdrietig, wanhopig. Maar om te zeggen, dat God is liefde, en dat wij weten de liefde van God jegens ons, - laat daarvan de godsdienstleeraars praten: 't is hun werk. Of laat er van spreken de gelukkigen, die hun peluw niet iederen nacht met tranen nat maken. »Maar als zij waren in mijne plaats (zoo spreekt de ongelukkige) zij zouden iets meer weten van 't geen arme zielen te doorstaan hebben; zij zouden wat minder vrijgevig zijn met den naam van zonde voor den twijfel aan Gods liefde. Over mij heeft Hij dit groote ongeluk uitgezonden; hoe kan ik weten, wat hij mij niet nog verder toezenden zal? Kan ik 't helpen, dat ik bang voor God ben?"

Ja! mijne vrienden, dat zijn wel zeer vreeselijke gedachten, en sommige er van zeer verkeerd, sommige zeer dwaas; schoon dan ook vergeeflijk, want God, gelijk wij zien zullen, vergeeft ze. Maar dit staat vast, zij zijn er. Werkelijk komen zij vaak op in veler hart. En ik ben immers hier, om tot u te spreken van 't geen werkelijk omgaat in uwe en in mijne ziel? Of ben ik hier, om voor u uit de tweede hand zekere leerstukken te herhalen uit een boek

en dan te zeggen: »daar, dat is wat gij te gelooven en te doen hebt, zoo niet, gij gaat ter helle»? Neen! ik moet spreken als tot menschen van gelijke beweging als ik zelf; als tot menschen die zondigen, zorgen, twijfelen, strijden; spreken van 't geen is in mijn eigen hart en van 't geen te eenigen dage ook in het uwe zijn zal, als het er nog niet geweest is. 't Is de ervaring van alle iets beteekenende menschen (real men), van alle oprechten, die ooit streden, om te weten en te doen wat goed is. David voelde dit alles. Gij vindt het ingeweven in zijne heerlijke psalmen. Hij was geen van die gemakkelijke boekgeleerden, geen van die christenen uit de tweede hand, die voor iedere moeielijkheid een bijbeltekst tot antwoord gereed hebben, omdat zij nooit eenige wezenlijke moeielijkheid te doorworstelen hadden. Geen van dezen was David. Hij had te gaan een zeer ruwen gang, als door eene zeer vreeselijke branding van bezoeken jaren lang; telkens moest hij zeggen: »Ik ben moede van roepen; mijn hart is verdroogd; mijn hart ontzinkt mij door het lange wachten op mijnen God. Al uwe baren en golven zijn over mij henen gegaan. In eene duistere plaats, in zeer groote diepte hebt gij mij gelegd.»

Niet op zijn gemak een boek lezende, maar gaande door zulke ontzaglijke beproevingen, heeft

David geleerd op God tot in het uiterste te vertrouwen, en heeft hij geleerd, dat Gods liefde zoo volkomen is, dat hij nooit voor Hem behoefde te schrikken, of zich te pijnigen met den angst, of God hem ook zou laten verloren gaan.

Ook Jakobs ondervinding was dit, in dien bangsten nachts zijns levens, toen hij (Gen. XXXII) bij Jabbok, met het morgenlicht de bestraffing zijner vroegere zonden wachtte, en niet alleen over hem zelf maar over geheel zijn gezin en zijne onschuldige kinderen; toen hij daar alleen bij de duistere rivier stond, niet wetende of niet misschien Esau en diens wilde Arabieren al wat hij had en al wat hij beminde, zouden wegzweepen van de aarde; maar wèl wetende, dat het was zijn eigen schuld, dat hij zelf dit alles door eigen bedrog en streken over zich gebracht had. Toen, daar zijne zonden hem aanstaarden en God tegen hem oprees ten gerichte, toen bad hij als nimmer vroeger, — een gebed te diep voor woorden.

Gelijk bij Jakob, zoo moet het met ons zijn, in de donkere ure, als ons geloof werkelijk door groote aanvechting wordt beproefd. Beginnen moeten wij als Jakob deed. Pleiten op Gods beloften, bekennen de weldaden, alrede door ons ontvangen: »Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, die Gij aan uwen knecht gedaan hebt.» Vraag Gods

hulp, gelijk Jakob deed: »Ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Esau's hand.» Pleit op zijn beschreven beloften en de beloften, ons bij den doop gedaan, dat wij zijn Gods kinderen en God is onze Vader, gelijk Jakob deed naar 't licht dat hij had: »Gij hebt immers gezegd, ik wil gewisselijk weldoen bij u.» Zoo zal misschien de angst wijken van ons hart, en zullen wij ons kalmer nederzetten om het ongeluk in de oogen te zien, en te beproeven, of Gods beloften in waarheid getrouw zijn en God in waarheid zij, wat Hij genoemd is - Liefde!

Maar wees niet verwonderd, word niet ontmoedigd, wanneer daar met het ongeluk gelijk tot Jakob, zoo tot u een vreeselijker worsteling medekomt, een worsteling te diep voor woorden; wanneer gij ondervindt, dat schoone woorden en vastgestelde gebeden niets beteekenen in de ure des noods, en dat gij niet verhoord wordt om de veelheid uws sprekens. O! welk eene duisternis te dien tijde, die misschien dagen, misschien maanden duurt, alleen tusschen u en God. Godsdienstleeraars en goede vrienden mogen komen met vriendelijke, met welmeenende en ware woorden: maar ze geven geen troost. In uw hart blijft het donker, vol van twijfeling: God zelf behoeft gij, dat Hij spreke tot uw hart en u zegge, dat hij liefde is.

En ten laatste, gij hebt geen woorden meer om te bidden; gij hebt ze alle verbruikt; niets rest, dan aan God ootmoedig u vast te hechten en vast te houden. Nu eens zijt gij u zelf' als een arme slaaf, die zich heeft vastgeklemd aan zijns meesters arm, smeevend hem niet te dooden. Dan weer gelijkt gij u zelf' een kind, dat zich vasthecht aan zijn vader, hem biddend om redding van een vreeselijk monster, gereed om het te verslinden. Maar geen woorden hebt gij om te bidden, slechts zuchten en tranen en steunen; gij gevoelt niet te weten, wat gij bidden moet, niet te weten wat goed is voor u; niets durft gij te vragen, opdat het niet iets verkeerd zij. En hoe langer gij worstelt, te zwakker wordt gij, totdat als bij Jakob, uw leden als ontwricht zijn, uw hart binnen in u gebroken en het leven u zonder waarde toeschijnt.

Alleenlijk houd God vast. Alleenlijk wanhoop niet. Alleenlijk wees zeker, dat Hij niet kan liegen. Wees zeker, dat Hij, die voor u zorgde van uwe geboorte af, steeds voor u zorgt; dat die u genoeg beminde, om u zijnen eigen Zoon te geven, honderde jaren vóór gij geboren waart, niet anders kan dan u steeds beminnen. Wanhoop niet, zeg ik; ook dan niet, als gij zoo diep gezonken zijt, dat gij niet dieper zinken kunt. Zwak tot uit-

putting toe, zal u door al de duisternis uws harten henen de altoos zachte stem van God bereiken. Alleenlijk houd aan, en laat Hem niet gaan, totdat hij u zegene, en gij zult onder vinden met Jakob, dat gij macht hebt, u vorstelijk te gedragen met God en menschen. God zal u antwoorden, gelijk Hij eenmaal Elia antwoordde, eerst door stormwind en vuur, maar ten laatste, twijfel dus niet, met eene zachte stem als van het suizen eener lentekoelte (1 Kon. XXII), die, al wordt zij door geen zinnelijk oor vernomen, toch niet wordt misverstaan en het gebroken hart kostelijker is, dan al wat deze wereld geeft. 't Is de vrede, die alle verstand te bovengaat, de zekerste, de eeuwig-durende vrede.

Maar wat is toch het geheim van dezen zoo vreemden, vreeselijken strijd? Kunt gij of ik door eenige onzer gebeden Gods wil veranderen? God verhoede, dat wij 't beproefden, al ware het mogelijk: want zijn wil is goed en zijn naam, zijn wezen is Liefde.

Vrees niet voor Hem. Doet gij 't, gij zijt nog niet volmaakt in de liefde; gij hebt nog niet goed de les dezer groote liefde te uwaarts geleerd.

Nog eens, wat is 't geheim van dezen strijd? Waar toe moet menige arme ziel dien kamp met God, die haar formeerde, doorworstelen, vóórdat zij

komt tot vrede en hoop? Waartoe in 't algemeen den mensch ongeluk toegezonden? Op het eerste gezicht gelijkt het toch een vreemdsoortig teeken van Gods liefde, zijne schepselen te brengen tot een uitermate groote ellende! - Mijne vrienden! dit zijn diepzinnige vraagstukken. Menigte van antwoorden zijn daarop reeds gegeven; maar geene zooals de Bijbel geeft, die daar zegt: »dien de Heer liefheeft, kastijdt Hij," en »dat deze moeten en benauwdheid en menigerlei bezoeken over ons komen, opdat de beproeving onzes geloofs, - meer kostelijk dan die des gouds dat, schoon door vuur beproefd, vergaat, - bevonden worde tot prijs en heerlijkheid in de verschijning van Jezus Christus." (Hebr. XII: 6; 1 Pet. I: 6, 7).

Zietdaar het eenige antwoord; maar het verklaart de reden niet. 't Geeft ons alleen hoop bij het doorstaan. Wij weten niet, in hoeverre deze aanvechtingen komen van God. De Bijbel zegt, »dat God niemand verzoekt; dat hij zijne menschenkinderen niet plaagt of bedroeft van harte." Soms spreekt de Bijbel, als kwamen deze verzoeken van den Booze zelf, en alsof God ze dan ten goede leidt, ze makende tot een opvoedingsmiddel, en zoo des Boozen poging om te verderven omschept tot een middel onzer behoudenis. Ik weet het niet; maar dit weet ik, de aanvechtingen zijn er,

en God is liefde. Dit althans troest, dat onze gebeden niet van noode zijn, om Gods wil te veranderen, omdat zijn wil alrede is, ons te behouden; omdat in den strijd tegen den booze, het vleesch, de wereld en wat maar eenigszins den armen mensch naar lichaam en ziel rampzalig maakt, *Hij* is aan onze zijde en wij aan de zijne. Alles wat wij in onze gebeden te doen hebben, is, te vragen raad en bevelen en kracht en moed van den Oversten Leidsman onzes heils; dat wij mogen volstrijden zijnen en onzen strijd. (Hebr. XII: 2). En mijne vrienden! zoo wanneer gij in groote beproeving zijt en uwe ziel diep in u is nedergebogen, bedenk, bedenk alleen, wie de aanvoerder uws heils is. Wie anders, dan Jezus, die stierf aan het kruis, Jezus, die door lijden volmaakt is geworden, Jezus die uitriep: »Mijn God! mijn God! waarom hebt gij mij verlaten?»

Indien Jezus volmaakt moest worden door lijden, veel meer wij. Indien Hij gehoorzaamheid moest leeren door smart, veelmeer wij. Indien Hij in de dagen zijns vleesches met sterke roeping en tranen moest naderen tot zijnen Vader, ook wij. En, werd Hij uit de vreeze (Hebr. V: 7) verhoord, ook wij zullen, vertrouw ik, verhoord worden. Indien Hij de diepste smart moest smaken, Hij voor een oogenblik zich als van God verlaten

gevoelen, — zekerlijk moeten dan ook wij, willen wij Hem worden gelijk gemaakt, ten minste één druppel drinken uit zijnen beker. Wel is het wondervol, maar toch vol van hoop en troost: in staat te zijn in onze donkerste uren en diepste smarten, opwaarts ten hemel te zien en te zeggen: »Daar ten minste is er één, die door al deze dingen is heengegaan. Gelijk Christus was in deze wereld, zoo ook wij; en de leerling kan niet boven den Meester zijn. Ja! wij zijn in deze wereld, gelijk Hij er was, en Hij was er eens gelijk wij er zijn. Hij is in dit alles geweest en meer. Hij weet dit alles en meer. Wij hebben een' Hoogepriester, die kan medelijden hebben met onze zwakheden, omdat Hij in alle dingen is verzocht geweest, als wij, maar zonder zonde!"

Neen mijne vrienden! niets haalt bij één wezenlijken blik op den Christus aan 't kruis, bij ééne wezenlijke gedachte aan Hem. Dit zegt ons, wat Hij doorstaan, wat Hij verdragen, en hoeveel Hij verworven heeft; dit, hoe lief God ons had, niet sparende zijn' Eengeborene. Durven wij twijfelen omtrent zulk eenen God? Durven wij murmureeren tegen zulk eenen God? Durven wij de schuld onzer verzoeking en werpen op zulk eenen God — onzen Vader? Neen laat ons geloovig vasthouden aan onze belijdenis, dat zijne vaderlijke

hand steeds over ons is, en dat, hoe zwaar deze hand bij wijlen ons schijne te drukken, zij nochtans de hand is van Hem, wiens wezen is liefde; die de wereld uit liefde geschapen, uit liefde den mensch verlost heeft, uit liefde hem altijd steunt. »Of wij ons bedd'en in het diepst van den afgrond,» zegt David, »Hij is dâar; of wij de vleugelen des morgens aanschoten en vloden naar het uiterste einde der zee, ook dâar zou zijne hand ons omvatten en zijne rechterhand ons geleiden.» Zijne hand omvat en geleidt ieder onzer, in storm en bij zonneshijn, in smart en vreugde. Laat ons onszelf vernederen onder die machtige hand; te rechter tijd zal zij ons verhoogen. Hij weet, Hij alleen moet weten, wanneer die rechte tijd is, maar onderwijl ook is Hij Liefde, en zijne genade over al zijne werken.

Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJT & ZONEN zijⁿ
 verkrijgbaar de volgende Kleine Stukjes.

	Cents.		Cents.
2. De welbestede stuurver.....	10	47. Brieven van een' leeraar ..	15
3. De wever uit Welsh	07½	48. Polycarpus	10
4. De kleine bewoner van het Auvergnésche Gebergte....	10	49. Als God werkt, wie zal dan keeren?.....	15
6. De jonge Hutbewoonster... 22½		50. De Soldaten-dochter.....	
7. Opwekking te Eiberfeld....	05	51. Het gelukkige sterf bed....	10
8. De Iersche boer.....	10	53. De gast zonder bruiloftskl.	07½
9. Elisabeth Cunningham....	15	51. Treffend voorbeeld	07½
10. John Robins, de matroos... 10		55. Levensschets v. Blumhardt.	15
12. Kolonel Jacob Gardiner....	15½	56. Hadara.....	04
14. De Bode met goede tijding.	15	57. De oude geneesheer.....	10
15. Jansje Allan.....	15	58. De roepstem des Heeren ...	15
16. Zonderlinge tusschenkomst der Voorzienigheid.....	07	59. Anna Walsh	07½
17. Levensber. van Amelia Gale.	07½	60. Eerste zend. te St. Thomas.	15
19. De geschied. v. Mary Smith.	12½	61. Thirza.....	20
20. De Dorps-predikant.....	10	64. Kenmerk. v. een kind Gods.	07½
21. De waarheid van het Evang.	10	65. Overtuiging verwaarloosd..	12½
22. Kracht des geloofs	10	66. Woord aan jonge moeders..	07½
23. Herman de houthakker....	12½	67. De onbekende zendeling ..	04
24. Laatste uren v. John Cowper.	10	68. Mevrouw Rumpff.....	10
25. Het einde van den tijd....	10	69. Opmerkelijke leiding Gods	07
26. Wat God bewaart, is wel bewaard	15	71. De vrome landman	07½
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen?	10	72. Ged. over de eeuwigheid ..	07½
29. Eben-Haäzer inLatakko... 10		73. Maria	10
30. Indiaansche bekeerlingen ..	10	74. William	07½
31. De Christen-feesten.....	05	75. De Christen in het gasthuis	03
32. Verhaal van 2 predikers... 07½		76. Lord Teignmouth	10
33. De tijd en de eeuwigheid ..	10	77. Leven van Schwartz	08
34. Kort en heilzaam berigt ...	10	78. Wie zoekt die vindt	05
35. Johan Coenraad Ter Linden	07½	79. Levensb. van een' soldaat ..	05
36. Een beroep op het hart	12½	80. Pacalsdorp	07½
37. De handman in den Elzas... 10		81. Onnoodige zorgen	04
38. Sterfgevallen van zeven be- keerde heidenen	10	82. Zachéüs	08
39. Levensloop van C.L. Töpfer	07½	83. De twee bureu	10
40. Eenige bijzonderheden uit het leven van Morrison.....	15	84. Bekeering v. A. H. Franke.	04
41. Lydia S.....	07½	85. Blandina	07½
42. Hugo Bourne.....	07½	86. Bede van een grijsaard ...	07½
43. De christelijke viering van den Zondag	05	87. Het huisgez. te Haeterdale.	15
44. Henri Obookiah.....	10	88. Inwendig Christendom on- der Hottentotten	05
46. Het bezoek bij een kranke.	15	89. Aärons dood	15
		90. Het Paaschfeest	10
		91. Leven van Chrysostomus ..	07½
		92. Het geheimzinnige in den Christen	05
		93. Jacob Wilson	15

	Cents		Cents
94. De eerste kerkgang	10	140. Het werk v. kleine Jessie.	07½
95. Wanneer ben ik, enz.	06	141. Liefde voor liefde	05
96. Overeenk. Christel. Godsd.	05	142. Heilig leven, zalig sterv.	07½
97. Zendingsgave	15	143. Een sterfb. in den vreemde	07½
98. De zwarte knecht	10	144. Iets uit het leven eener	
99. Waarschuwing tegen valsche		zendelingsvrouw. 3e brief	05
overleggingen	10	dito. 4e brief.	05
100. De bedelaar	05	145. Levensg. v.e. Iersche knaap	07½
101. Samuel Mills	05	147. De Thermometer	05
102. Triomfboog van Titus	06	148. Toespraak.	05
103. Zijt gij gelukkig?	07½	149. Eene uitn. helpster d. zend.	07½
104. Uit- en inwendige zending	05	150. Niet verre	06
105. De twee erfenissen	05	151. Wat een reisverh. kan uitw.	05
106. De waarde van het gebed.	07½	152. Een blik in de Jav. huish.	05
107. Samuel Crowther	07½	153. Het „Onze Vader“	05
108. Catharina Philips	07½	154. Clement Carow	12½
109. Goodluck Day	07½	155. Een Israel. tot Chr. gebracht	05
110. De toestand der heid. vrouw	07½	156. Schoone plaatsen uit de	
111. Middel om rijk te worden.	04	schriften van 3 Kerkvaders	07½
112. Eene oude beproefde raad .	12½	157. Gidion	07½
113. Verband ijver voor de zend.	07	158. Uit onze Brievenstasch ...	07½
114. Ra-Poor-Negro	05	159. Dankt God in alles	05
115. De zendel. onder de heid. .	05½	160. Een andere Oom Tom ...	06
116. Iets uit het leven eener		161. Zeventig jaren	06
zendelingsvrouw. 1e brief.	05	162. De Soldaat en de Landverh.	05
117. De Christen-vrouwen der		163. Getuig. omtrent de godsv.	
Apostolische eeuw	06	en het leven der christenen	04
118. Christina en Esther	06	164. 2 tafereelen uit het leven	
120. De verhoogde Heer	05	en werken van een zendel.	07½
121. De zegenrijke vrucht van		165. Eenzaam maar niet verlaten	07½
een rijksdaalder	02	166. Uit onze Brievenstasch II.	07½
122. Opw. tot h. werk der zend.	05	167. Mededeel. van Ulfers I.	07½
123. De Baron Dhijhern	07½	168. idem idem II.	07½
124. Een woord tot aanbeveling		169. Over zendingmethode I.	10
der zendingenzaak	07½	170. idem idem II.	10
125. De toekomstige wereld	05	171. Het kruis der bespotting.	07½
126. Iets uit het leven eener		172. Over zendingmethode III.	10
zendelingsvrouw. 2e brief.	07	173. De Zending onder de volken	
127. Eene uit duizend	06	der aarde. I. Europa. ...	07½
128. Eene Martelaarsgeschied.	05	174. Dito. II. Azië. I. West-Azië	07½
129. Een Rabbi die rust zoekt		175. Tollenaarsbede	05
bij Christus	05	176. De zend. II. 2. Japan en China	07½
130. De Christin geroepen tot		177. Dito. 3. Achter-Indië	07½
deeln. aan de zendingzaak.	05	178. Bij een Ziekbed	05
131. Zoeken en vinden	10	179. De zend. II. 4. Eng. Indië	07½
132. De onfeilbare gids	10	180. Hung-Sui-Tschuen, enz. ...	07½
133. Wien te hooren?	07½	181. De zend. II. 5. Ind. Archipel	07½
134. Eene zwaar beproefde ge-		182. Toespr. door Ds. H. L. Vinke	07½
loofsheldin	07½	183. Mededeeling van v.d. Liefde	07½
135. Marianne, de Bijbelver-		184. dito dito	07½
spreidster van St. Giles..	10	185. De Kerstavond	07½
136. De dochter v. d. Landman	12½	186. De Zending. III. 1. O-Afr.	07½
137. De hoop des christens ..	07½	187. Een vertrouwelijk gesprek.	06
138. Het leven van v. d. Kemp.	05	188. De Zending. III. 2. Z-Afr.	07½
139. Kunt gij altijd van Jezus		189. Verderft het niet, enz. ...	10
zwijgen?	06	190. Barmhartigheid	07